RMW Kraków
Sfinansowano ze środków Funduszu Pracy w ramach
Resortowego Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na rok 2026

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

ASYSTENT MIĘDZYKULTUROWY

Zawód • kompetencje • ścieżki rozwoju zawodowego

Szkolenie praktyczne

Dokąd prowadzi to szkolenie?

01

Kim jest asystent międzykulturowy?

Rola ustawowa, rzeczywisty zakres pracy i miejsce w społeczności szkolnej

Trzy osie roli AM

UCZEŃ

Pomoc w kontaktach ze środowiskiem szkolnym, szczególnie gdy znajomość języka polskiego jest niewystarczająca.

RODZINA

Współdziałanie z rodzicami lub opiekunami i pośredniczenie w relacji ze szkołą.

SZKOŁA

Współpraca ze specjalistami,nauczycielami, dyrekcją i w procesie edukacji i integracji.

AM działa na styku trzech środowisk — dlatego jego rola jest szersza niż komunikacja językowa.
Asystent międzykulturowy ≠ asystent nauczyciela dziecka cudzoziemca
Uwaga na potencjalne niebezpieczeństwo na styku tych funkcji

Źródło: szkic do szkolenia AM.docx

AM to nie tylko tłumacz

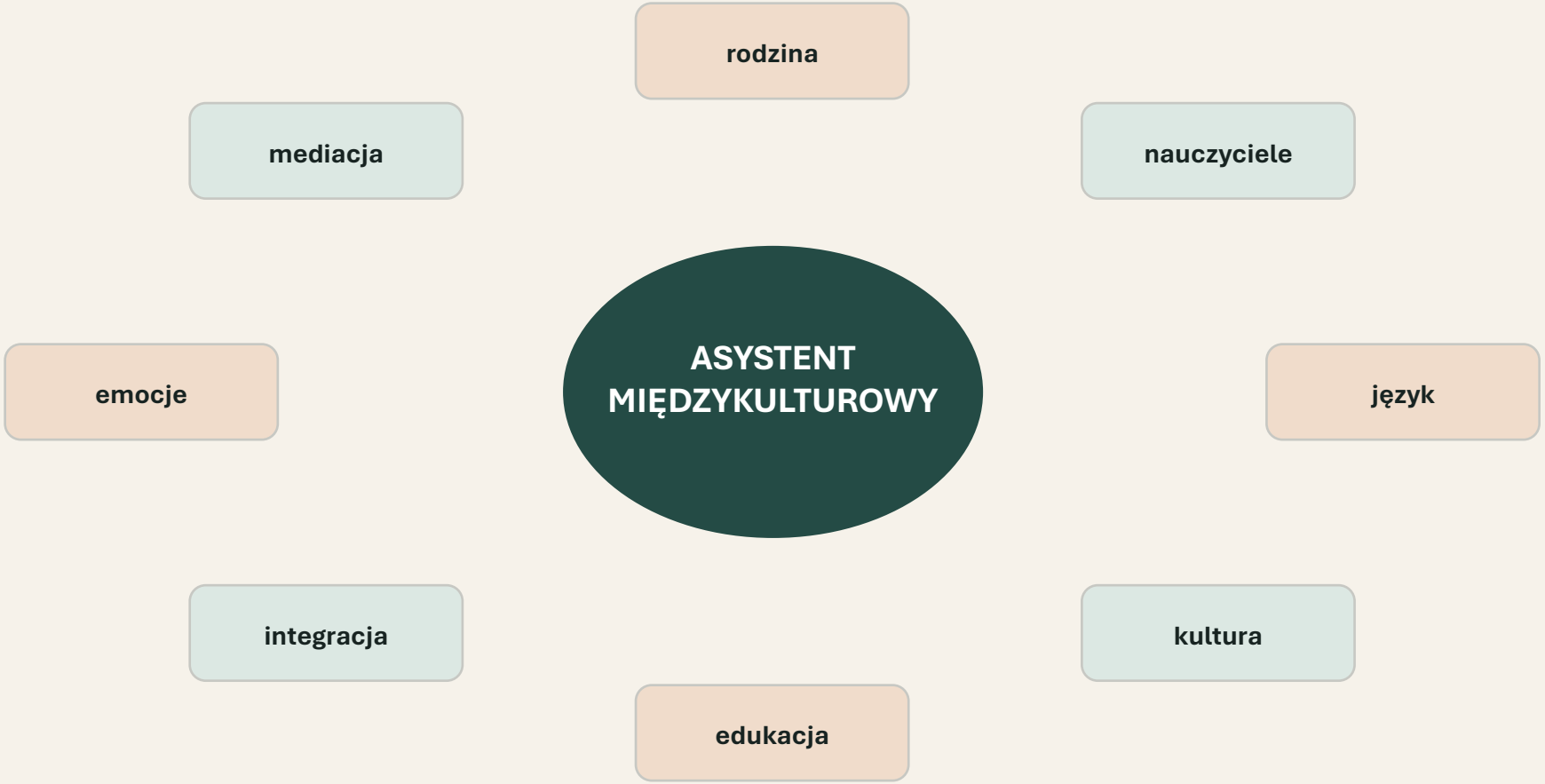

Co robi AM w praktyce?

- Wspiera dziecko w adaptacji do nowego otoczenia i rozpoznaje bariery językowe oraz kulturowe.
- Pośredniczy językowo podczas zajęć, zebrań i indywidualnych spotkań z rodziną.
- Rozpoznaje potrzeby edukacyjne, psychospołeczne i socjalno-bytowe oraz współpracuje ze specjalistami.
- Dostarcza kadrze szkoły wiedzy o różnicach kulturowych i wpływie migracji na funkcjonowanie ucznia.
- Inicjuje integrację, pomaga rozwiązywać konflikty oraz przeciwdziała przemocy, wykluczeniu i dyskryminacji.

Od pracy z uczniem do zmiany całej szkoły

1 **Uczeń** adaptacja • nauka • bezpieczeństwo

2 **Rodzina** kontakt • informacja • dostęp do pomocy

3 **Klasa** integracja • konflikty • relacje

4 **Kadra** wiedza • współpraca • planowanie

5 **Szkoła** zarządzanie procesem międzykulturowym

02

Co potrafię?

Nazwanie kompetencji jest pierwszym krokiem do budowania kariery

Sześć grup kompetencji AM

Edukacyjne

diagnoza potrzeb • wsparcie nauki • materiały

Językowo-kulturowe

tłumaczenie • kontekst • różnice kulturowe

Integracyjne

adaptacja • relacje • działania wspólnotowe

Mediacyjne

konflikty • źródła sporów • interwencja

Pomocowe

potrzeby psychospołeczne • kierowanie do wsparcia

Organizacyjne

rodzina • dyrekcja • specjaliści • współpraca

Ćwiczenie: mój bilans kompetencji

POTRAFIĘ	MAM DOŚWIADCZENIE	CHCĘ ROZWIJAĆ	NIE CHCĘ ROBIĆ
• …	• …	• …	• …
• …	• …	• …	• …
• …	• …	• …	• …

Wybierz 3 kompetencje, które mogą być Twoim kapitałem na kolejnym etapie kariery.

03

Status i warunki zatrudnienia

Co daje obecna rola, a czego system jeszcze nie zapewnia?

Status zawodowy AM

- Stanowisko pracownika samorządowego – niepedagogicznego.
- Klasyfikacja zawodów i specjalności: 531205 – asystent międzykulturowy (kategoria asystenta nauczyciela).
- Wymagane co najmniej wykształcenie średnie; brak wymogu stażu pracy.
- Zaszeregowanie budżetowe: VII grupa minimalnego wynagrodzenia zasadniczego – 4940 zł.
- AM nie jest objęty Kartą Nauczyciela i nie ma systemowej ścieżki awansu.

Osoba bez polskiego obywatelstwa – regulacja czasowa

- Do 4 marca 2027 r. stanowisko AM może zajmować osoba bez obywatelstwa polskiego.
- Musi znać język polski w mowie i piśmie na poziomie pozwalającym skutecznie pomagać uczniowi.
- Nie stosuje się wymogu potwierdzenia znajomości polskiego dokumentem wymaganym od pracowników służby cywilnej.
- W praktyce kluczowa jest funkcjonalna zdolność komunikacji z uczniem, rodziną i szkołą.

AM ma także formalne miejsce w systemie wsparcia

- Może uczestniczyć z głosem doradczym w posiedzeniach zespołów orzekających publicznych poradni – na wniosek przewodniczącego i za zgodą rodziców lub pełnoletniego ucznia.
- Przepisy dotyczące badań i wywiadów wskazują na korzystanie z pomocy AM lub osoby władającej językiem kraju pochodzenia dziecka/rodziców.
- To potwierdza, że AM może być elementem procesu diagnozy i komunikacji, a nie wyłącznie pomocą podczas lekcji.

Zawód potrzebny, ale niestabilny

Finansowanie

zależność od projektów i środków czasowych

Wynagrodzenie

brak jednolitych standardów

Awans

brak systemowej ścieżki

Reprezentacja

brak silnej organizacji branżowej

Skutki: rotacja • wypalenie • trudność planowania kariery • utrata kompetencji przez system edukacji

Ale zadajmy sobie pytanie czy nauczyciel jest potrzebny w szkole?

Program „Przyjazna szkoła” – finansowanie na 2027 r.

- Nabór na dofinansowanie zatrudnienia AM uruchomiono 29 września 2026 r. – moduł I programu.
- Warunek: w szkole objętej wsparciem uczy się co najmniej jeden uczeń/uczennica z Ukrainy.
- Dofinansowanie: co do zasady na każdą 20-osobową grupę uczniów z Ukrainy; dla uczniów pochodzenia romskiego – na każdą grupę 10-osobową.
- Wnioski mogą obejmować maksymalnie 8 miesięcy, nie dłużej niż do 31 sierpnia 2027 r.
- Maksymalne dofinansowanie jednego AM odpowiada ośmiokrotności minimalnego miesięcznego wynagrodzenia; konieczność dopłaty 136 zł miesięcznie przez organ prowadzący.

04

Pięć ścieżek rozwoju

Stanowisko AM może być etapem, specjalizacją albo punktem wyjścia do nowej roli

Mapa możliwych karier

ASYSTENT MIĘDZYKULTUROWY

- **A** Profesjonalny AM / koordynator
- **B** Nauczyciel / edukacja
- **C** Integracja / mediacja / NGO
- **D** Trener / ekspert / projekty
- **E** Reprezentacja i rzecznictwo

Ścieżka A — profesjonalizacja roli AM

- Buduj portfolio: dokumentuj zadania, rezultaty, przypadki i działania integracyjne.
- Rozwijaj język, kompetencje kulturowe, mediacyjne i organizacyjne.
- Przechodź od wsparcia pojedynczego ucznia do koordynowania działań międzykulturowych w szkole.
- Korzystaj ze szkoleń, doradztwa, staży i innych instrumentów rynku pracy.
- Cel możliwy do budowania: doświadczony AM → koordynator działań międzykulturowych → specjalista ds. integracji/edukacji międzykulturowej (także w korporacjach).

Ścieżka B — od AM do nauczyciela

- Sprawdź, jakie masz wykształcenie i jakie uprawnienia daje ono w Polsce.
- Ustal, czy zagraniczny dyplom wymaga uznania lub nostryfikacji dla planowanego celu.
- Zidentyfikuj różnice programowe i brakujące kwalifikacje.
- Uzupełnij wymagane studia, egzaminy lub praktyki.
- Przejście do zawodu nauczyciela oznacza zmianę statusu z pracownika niepedagogicznego na zatrudnienie na zasadach właściwych dla nauczycieli.

Nostryfikacja — najpierw ustal cel

Czy do samej pracy jako AM potrzebujesz nostryfikacji?

NIE

Może być jednak potrzebna, gdy chcesz wykorzystać zagraniczny dyplom do dalszego awansu lub kształcenia.

PRACA NAUCZYCIELSKA

zagraniczny dyplom pedagogiczny / nauczycielski

KONTYNUACJA NAUKI

np. studia II stopnia lub podyplomowe – zależnie od dokumentu i kierunku

Dyplom z Ukrainy — data ma znaczenie

PRZED 20.06.2006

Dyplomy objęte wcześniejszymi umowami nie wymagają nostryfikacji. Status dokumentu można potwierdzić zaświadczeniem NAWA.

PO 20.06.2006

Dla pozostałych przypadków równoważność uzyskuje się w procedurze nostryfikacji.

Najpierw sprawdź konkretny dokument i cel, do którego chcesz go wykorzystać.

PROCEDURA

Nostryfikacja krok po kroku

Uczelnia porównuje program, efekty uczenia się, uprawnienia zawodowe, praktyki i czas trwania studiów. Uczelnia A+ do B+, ma 90 dni na decyzję od kompletnego formalnie wniosku, z wyłączeniem okresów na uzupełnienia, egzaminy i praktyki.

Ścieżka C — integracja, mediacja i pomoc

- Doświadczenie AM rozwija kompetencje przydatne w pracy integracyjnej i środowiskowej.
- Naturalne obszary transferu kompetencji: mediacja międzykulturowa, wsparcie rodzin, projekty migracyjne, NGO, działania antydyskryminacyjne.
- Atutem jest praktyczne doświadczenie współpracy z rodziną, szkołą i specjalistami oraz rozwiązywania konfliktów.
- Uwaga: kompetencje AM nie tworzą automatycznie uprawnień do innych zawodów regulowanych — wymagania trzeba sprawdzać osobno.

Ścieżka D — trener, ekspert, działalność projektowa

- Przekształcaj doświadczenie terenowe w wiedzę, którą można przekazywać innym.
- Możliwe obszary: szkolenia, konsultacje, materiały edukacyjne, projekty integracyjne, badania i upowszechnianie dobrych praktyk.
- Buduj portfolio nie tylko z listy obowiązków, lecz z rezultatów: rozwiązanych problemów, wdrożonych działań i wypracowanych narzędzi.
- System certyfikacji kompetencji AM mógłby w przyszłości dodatkowo wzmacniać tę ścieżkę.

05

Rozwijamy nie tylko siebie, ale zawód

Indywidualna kariera nie rozwiąże problemów systemowych

Ścieżka E — organizowanie się i rzecznictwo

Związek zawodowy

warunki pracy • płace • ochrona

Stowarzyszenie branżowe

standardy • szkolenia • certyfikacja • badania

Federacje i koalicje

wspólne kampanie i stanowiska

Rady / dialog lokalny

wpływ na strategie zatrudnienia i integracji

SIECIOWANIE

Nie trzeba zaczynać od zera: związki zawodowe w Małopolsce

Istniejące struktury oświatowe mogą dać AM gotową sieć kontaktów, doświadczenie negocjacyjne i zaplecze prawne.

ZNP — Okręg Małopolski

Kraków, ul. Karmelicka 32
- rozbudowana sieć oddziałów i ognisk
- reprezentacja nauczycieli i pracowników oświaty
- doświadczenie w negocjacjach i rzecznictwie

NSZZ „Solidarność” — Oświata

Regionalna Sekcja Oświaty i Wychowania
- struktura Regionu Małopolska
- wsparcie organizacyjne i prawne
- możliwość tworzenia struktur zakładowych / międzyzakładowych

WZZ „Forum-Oświata”

Struktura wojewódzka w Małopolsce
- związek reprezentatywny
- zrzesza nauczycieli i pracowników niepedagogicznych
- pomoc prawna i reprezentowanie interesów pracowniczych

Co może zrobić środowisko AM?

1 rozpoznać, gdzie już są członkowie AM → 2 wejść w kontakt z regionalnymi strukturami → 3 rozważyć sekcję / organizację międzyzakładową → 4 wnieść własne postulaty

SIECIOWANIE

Koalicja daje więcej niż jedna organizacja

Celem sieciowania nie jest tylko „mieć kontakty”. Chodzi o połączenie różnych zasobów wokół wspólnego interesu asystentek.

Wspólny efekt: silniejszy głos • dostęp do wiedzy • większa wiarygodność • łatwiejsze docieranie do decydentów • nowe możliwości zawodowe

PROCEDURA

Jak powstaje związek zawodowy?

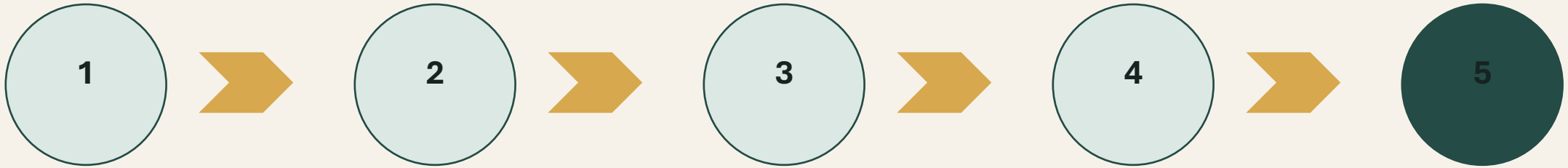

min. 10 osób

uchwała + statut

komitet założycielski

rejestracja w KRS

działanie u pracodawcy

Dla AM pracujących w różnych szkołach szczególnie użyteczna może być organizacja międzyzakładowa.

Co można próbować zmienić wspólnie?

- jednolity standard zatrudnienia
- regulamin wynagradzania
- procedury rozwoju / awansu
- minimalny wymiar etatu
- kodeks zawodowy AM
- certyfikacja kompetencji
- monitoring warunków pracy
- udział w politykach edukacyjnych i migracyjnych

Dwie strategie rozwoju

STRATEGIA INDYWIDUALNA

Co mogę zrobić ze swoją karierą?

kompetencje → portfolio → kwalifikacje → uznanie dyplomu → dalsze kształcenie → specjalizacja → nowa rola

STRATEGIA ZBIOROWA

Co możemy zrobić ze swoim zawodem?

organizacja → reprezentacja → standardy → negocjacje → certyfikacja → rzecznictwo → profesjonalizacja

ĆWICZENIE KOŃCOWE

Moja mapa kariery

A Profesjonalny AM

B Nauczyciel / edukacja

C Integracja / mediacja

D Trener / ekspert

E Reprezentacja zawodu

MAM DZISIAJ

...

BRAKUJE MI

...

MUSZĘ ZROBIĆ

...

PIERWSZY KROK W 30 DNI

...

AM jako kapitał zawodowy

Praca asystenta międzykulturowego może być specjalizacją albo punktem wyjścia do świadomie budowanej kariery w edukacji, integracji, mediacji, działalności społecznej i eksperckiej.

Rozpoznaj kompetencje • dokumentuj doświadczenie • wybierz kierunek • zrób pierwszy krok

Dziękuję